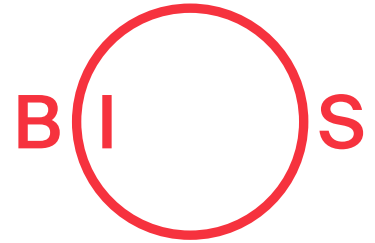

Asia:
HE 174/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden
käytön edistämiseksi liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta
<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+174/2022>

Lausunnon pääsanomat:

- Hallituksen esitys eduskunnalle uusiutuvien polttoaineiden jakeluvuoroituksen asettamiseksi 13,5 prosenttiin vuodeksi 2023 ja jakeluvuoroituksen korottamiseksi tulevina vuosina vuosikymmenen loppuun asti liittyy Venäjän hyökkäyssodan seurauksena syntyneeseen energiakriisiin ja sen taloudellisten sekä yhteiskunnallisten vaikutusten pehmentämiseen.
 - BIOS-tutkimusyksikön arvion mukaan hallituksen esitys jakeluvuoroituksen kiristämisestä vuoden 2023 jälkeen vastaa melko hyvin aiemmin ilmaistua periaatetta, jonka mukaan toimenpide on määräaikainen, sen vaikutukset päästötavoitteisiin kompensoidaan ja kompensointi pyritään tekemään jouhevasti.
 - Jos nykyinen suunnitelma toteutuu, ei määräaikainen jakeluvuoroituksen pienentäminen synnytä fossiilisten polttoaineiden käytön kasvuun johtavaa polkuriippuvuutta.
 - Lainsäädännön johdonmukaisuuden ja ennakoitavuuden kannalta nykyinen yhteiskunnallinen tilanne on vaikea. Jakeluvuoroituksen tulevien vuosien polun taustaoletuksena on, että vuoden 2024 jälkeen polttoaineiden hintojen osalta tilanne "normalisoituu".
 - Jos hintapaineet pysyvät korkeina, vaarana on, että suunnitelmaa muutetaan jatkossakin. Mitä kauemmin näin tehdään, sitä suurempi on fossiilisten käyttöä tukevan polkuriippuvuuden riski.
 - Keskeinen kysymys pidemmällä aikavälillä on edelleen, onko jakeluvuoroite ja biopolttoaineen käyttö maaliikenteessä ylipäättään kestävä ratkaisu ekologisesti ja ilmastopäästöjen näkökulmasta. Erityisesti viimeaikaiset tiedot Suomen hiilinielujen tasosta muuttavat kuvaa biopolttoaineiden mahdollisuuksista olla osa tulevaisuuden energiapalettia.
-

Jakeluvelvoitteen väliaikainen muuttaminen

Kiitämme mahdollisuudesta lausua eduskunnan talousvaliokunnalle uusiutuvien polttoaineiden liikennekäytöstä ja sen säätelystä ekologisen jälleenrakennuksen näkökulmasta.

Hallituksen esitys eduskunnalle uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitteen asettamiseksi 13,5 prosenttiin vuodeksi 2023 ja jakeluvelvoitteen korottaminen tulevana vuosina vuosikymmenen loppuun asti liittyy Venäjän hyökkäyssodan seurauksena syntyneeseen energiakriisiin ja sen taloudellisten sekä yhteiskunnallisten vaikutusten pehmentämiseen. Fossiilisen energian hinnat nousivat nopeasti vuoden 2021 lopulta lähtien, mutta sodan ja talouspakotteiden seurauksena nousuvauhti entisestään kiihtyi. Kesän 2022 jälkeen hinnat ovat hieman pudonneet, mutta ovat aiempiin vuosiin nähden yhä korkealla tasolla.

BIOS-tutkimusyksikön arvion mukaan hallituksen esitys jakeluvelvoitteen kirittämisestä vuoden 2023 jälkeen vastaa melko hyvin aiemmin ilmaistua periaatetta, jonka mukaan toimenpide on määräaikainen, sen vaikutukset päästötavoitteisiin kompensoidaan ja kompensointi pyritään tekemään jouhevasti.

Jos nykyinen suunnitelma toteutuu, ei määräaikainen jakeluvelvoitteen pienentäminen synnytä fossiilisten polttoaineiden käytön kasvuun johtavaa polkuriippuvuutta. Toisin sanoen jakeluvelvoitteen alentaminen ei tule patoamaan pidemmän aikavälin siirtymäpolitiikkaa muuttamalla ja lukitsemalla yhteiskunnan rakenteita ongelmallisesti.

Lainsäädännön johdonmukaisuuden ja ennakoitavuuden kannalta nykyinen yhteiskunnallinen tilanne on vaikea. Jakeluvelvoitteen tulevien vuosien polun taustaoletuksena on, että vuoden 2024 jälkeen polttoaineiden hintojen osalta tilanne "normalisoituu". Jos hintapaineet pysyvät korkeina, vaarana on, että suunnitelmaa muutetaan jatkossakin. Mitä kauemmin näin tehdään, sitä suurempi on fossiilisten käyttöä tukevan polkuriippuvuuden riski.

Keskeinen kysymys pidemmällä aikavälillä on se, onko jakeluvelvoite ja biopolttoaineen käyttö maaliikenteessä ylipäättään kestävä ratkaisu ekologisesti ja ilmastopäästöjen näkökulmasta. Erityisesti viimeaikaiset tiedot Suomen hiilinielujen tasosta muuttavat kuvaa biopolttoaineiden mahdollisuuksista olla osa tulevaisuuden energiapalettia. Biopolttoaineista ei ole nykyisillä maankäytön päästöarvioilla korvaamaan kestävästi fossiilisia polttoaineita henkilöautoilussa siinä laajuudessa, kuin olisi tarpeellista nykyisten ja ennustettujen liikennemäärien ylläpitämiseksi.

Kunnioittavasti,

BIOS-tutkimusyksikkö

Lisätietoja: ekonomisti, tutkija Jussi Ahokas, jussi.ahokas@bios.fi, 044-9481484